

Argumentační fauly

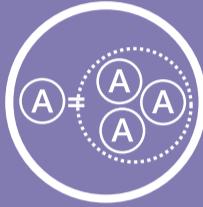
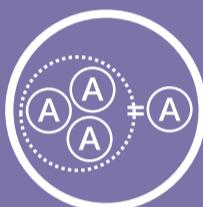
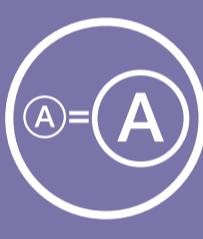
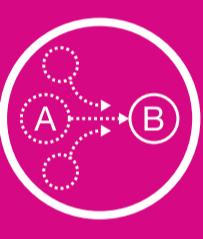
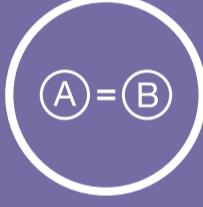
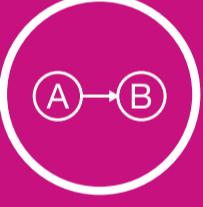
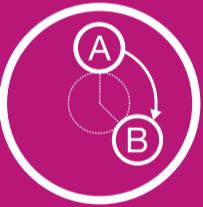
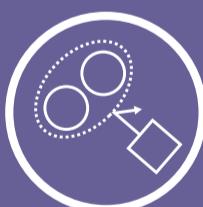
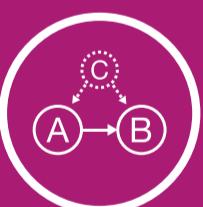
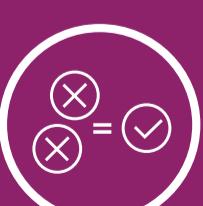
Důraz na rozum

	Důraz na neznámou autoritu Tvrzení je pravdivé, protože to tvrdí nejmenovaný znalec nebo širší skupina lidí (kupř. „lékař“, „lidé z praxe“). <i>„Ale američtí vědci dokázali, že ježibaby neexistují!“ řekl Jeníček.</i>
	Důraz na nevhodnou autoritu Tvrzení je pravdivé, protože to tvrdí nekompetentní nebo nedůvěryhodný „odborník“. <i>„Moje zcestovalá kamarádka tvrdila, že právě nabízíte kvalitní a levný nocleh i se snídaní. Za kolik?“ zeptala se Mařenka.</i>
	Důraz na neznalost Tvrzení je pravdivé, protože dosud nebylo vyvrácené (případně je nepravdivé proto, že dosud nebylo potvrzené). <i>„Žádné dítě si na mě dosud u rodičů nestěžovalo,“ bránila se ježibaba.</i>
	Důraz na nedůvěryhodnost Tvrzení musí být nepravdivé, protože zní neuvěřitelně. <i>„Perník je zcela nevhodný stavební materiál,“ řekl otec přísně, když se děti vrátily, „teď chci slyšet pravdu. Kde jste byly?“</i>
	Důraz na pravděpodobnost Předpokládat, že něco se musí stát jen proto, že se to může stát. <i>„Neboj se, Mařenko, starší lidé jsou většinou velmi slabí a nemají zuby. Ta nás nesní.“</i>
	Důraz na peníze Předpoklad, že bohatství či vysoká cena nějak nutně souvisejí s pravdivostí tvrzení. <i>„Když má někdo celý dům z luxusního perníku, nebude přece jist děti.“</i>
	Důraz na novost Předpokládat, že něco je lepší jen proto, že je to nové. <i>„Mám teď úžasnou novou pec,“ chlubila se ježibaba, „nejde otevřít zevnitř!“</i>
	Důraz na tradici Předpokládat, že něco je pravda jen proto, že se to tak (údajně) vždy dělalo. <i>„Když se zeptá, kdo jí to tu loupe perniček, tak řekni, že jen větříček.“ „Proč?“ podivil se Jeníček. „To ji uklidní,“ odpověděla Mařenka. „A nebylo by lepší prostě mlčet?“</i>
	Důraz na obvyklý postup Tvrzení je pravdivé, protože se to tak obvykle dělá. <i>„Půjdeme za světýlkem, tam určitě žijí nějací dobrí lidé, kteří nám pomohou.“</i>
	Důraz na rozšířený názor Tvrzení je nutně pravdivé, neboť v něj věří většina lidí. <i>„Sladkosti způsobují u dětí hyperaktivitu.“</i>

Důraz na emoce

	Zastrašování Zdůvodnit tvrzení pomocí strachu a předsudků k opačnému názoru. <i>„Jen pojďte dovnitř,“ vyzvala je stařena, „venku vás sežerou medvědi.“</i>
	Lichocení Podsunout nezdůvodněné tvrzení pomocí nesouvisejících komplimentů. <i>„Takové krásné děvčce se přece nebude bát, no ne?“</i>
	Zesměšňování Předložit protivníkův argument tak, aby vypadal směšně. <i>„Já a jist děti? No dovolte, to je absurdní! To už byste mě rovnou mohli obvinít, že jsem snědla i ty tři pocestné, co tu byli loni přes zimu, než ztloustli a ztratili se.“</i>
	Vyvolání soucitu Odmitnout opačný názor vyvoláním soucitu s námi. <i>„Neumíme, opravdu. Museli jsme odmalička dřít tak, že jsme ani neměli čas naučit se sedět na lopatě.“</i>
	Vyvolání zášti Odmitnout opačný názor vyvoláním zášti vůči protistraně. <i>„Lžou. Nechtěla jsem je snít,“ hájila se babizna. „Copak vy věříte někomu, kdo krade starým lidem perník ze střechy?“</i>
	Důraz na přírodu Zdůvodnit tvrzení srovnáním s „dobrým“ světem přírody. <i>„Je naprostě normální jist lidí. Podívejte se třeba na vlky, těm lidské maso vyloženě chutná.“</i>
	Toužebné přání Tvrzení je nutně pravdivé, neboť si velmi silně přejeme, aby pravdivé bylo. <i>„Nelži, tak velkou pec má prostě jen na pečení kanců!“</i>

Chybné vyvození

 Příhoda <p>Odmítat pečlivě získané a ověřené důkazy kvůli odlišné osobní zkušenosti či příhodě.</p> <p>„Náš dědeček snidal perník každý den a taky nebyl tlustý.“</p>	 Klamající vzhled <p>Předpokládat, že je-li něco pěkné, je to i pravdivé.</p> <p>„V tak krásné chaloupce musí bydlet tuze hodný lidé.“</p>
 Omyl hazardního hráče <p>Předpokládat, že minulé náhodné výsledky nějak ovlivňují budoucí náhodné výsledky.</p> <p>„Dlohu sem žádné děti nezabloudily,“ zabručela si ježibaba, „takže dnes nebo zítra to už jistě klapne.“</p>	 Dvojsmysl <p>Použit slovo ve dvou různých významech a zároveň předpokládat, že jde o jednu a tutéž věc.</p> <p>„Tak a ted mi za trest uděláte večeři.“ „No dobré, ale my neumíme vařit,“ bránily se děti. Babizna se usmála: „Nějak to vymyslime.“</p>
 Skládání <p>Předpokládat, že vlastnost části je zároveň i vlastností celku.</p> <p>„Jsem silnější než Mařenka, jsem silnější než Jeníček,“ radovala se ježibaba, „jsem silnější než obě děti.“</p>	 Chybná příčina
 Rozdělování <p>Předpokládat, že vlastnost celku je zároveň i vlastnosti každé jeho části.</p> <p>„Perníková chaloupka bude mít z perníku i mříže ve sklepě. Projíme se ven.“</p>	 Potvrzení účinku <p>Předpokládat, že pozorovaný účinek mohl být vyvolán pouze jedinou příčinou.</p> <p>„Když chceme upéct chleba, musíme rozdělat oheň v peci. Babizna rozdělala oheň v peci, takže bude péct chleba. Nemáme se čeho bát, Mařenko.“</p>
 Unáhlené zobecnění <p>Vyvodit obecný závěr z příliš malé skupiny případů.</p> <p>„Takže teď už, tatínku, víš, že všechny staré ženy jsou ježibaby,“ zakončil své vyprávění Jeníček.</p>	 Vyvrácení příčiny <p>Předpokládat, že když nenastala příčina, nemohlo dojít ani k účinku.</p> <p>„Když chceme upéct chleba, musíme rozdělat oheň v peci. Babizna ale chleba péct nechce, takže v peci není rozdělaný oheň. Klidně tam vlez, Mařenko.“</p>
 Unáhlený závěr <p>Vyvodit závěr bez zamýšlení nad jinými možnými výklady.</p> <p>„Aha, vy mě jistě chcete zvážit,“ řekla ježibaba, když si sedala na lopatu.</p>	 Společně, tedy proto <p>Tvrdit, že události, které se vyskytují zároveň, musí být v příčinném vztahu.</p> <p>„Ježibaba je stará a zároveň ji děti. Je hrozné, co stáří s člověkem provede.“</p>
 Unáhlený kompromis <p>Předpokládat, že pravdivé tvrzení musí ležet někde uprostřed mezi protikladnými názory.</p> <p>„Vy říkáte, že nesmím sníst ani jednoho z vás. Já říkám, že vás můžu sníst oba. Tak sním jen jednoho a hotovo.“</p>	 Poté, tedy proto <p>Tvrdit, že události, které se vyskytují po sobě, musí být v příčinném vztahu.</p> <p>„Všimla sis, že vždycky, když dostanu hlad, je k jídlu perník?“</p>
 Všechno, nebo nic <p>Předpokládat, že nelze-li dosáhnout dokonalého výsledku, nemá snažení žádný dobrý smysl.</p> <p>„Nemá smysl ty děti hledat. Les je příliš velký a nikdy ho neprozkomámáme celý.“</p>	 Přehlédnutí společné příčiny <p>Předpokládat příčinný vztah mezi dvěma událostmi, které jsou ale ve skutečnosti vyvolány událostí třetí.</p> <p>„To je zajímavé, že když si já dám k obědu perník, ty ho musíš jíst taky. Přestaň se už po mně opíčit!“</p>
 Relativizování <p>Odmítat tvrzení jen proto, že „každý má přece svoji pravdu“.</p> <p>„Někomu může pečení dětí připadat nevhodné, ale já osobně na tom nevidím nic špatného. Je to věc vkusu.“</p>	 Logický kruh <p>Vyvodit závěr, který je stejný jako některý z předpokladů argumentu.</p> <p>„Perník je nezdravý, protože se po něm tloustne. A tloustne se po něm proto, že je velmi, ale velmi nezdravý,“ poučila Mařenka babiznu.</p>
 Rozvolnění pravidla <p>Použit nějaké pravidlo příliš volně či na případy, pro které není určeno.</p> <p>„Jen se klidně posadte na tu lopatu jako první,“ řekla Maruška, „staří lidé se přece mají pouštět sednout.“</p>	 Vytloukání klínu klínem <p>Předpokládat, že chyba může být opravena jinou chybou.</p> <p>„Hm, tak vy jste snědli můj perníček. Copak s tím asi provedeme? Už to mám, teď sním já vás a budeme vyrovnaní!“</p>

Argumentační fauly

Důraz na rozum

	Důraz na neznámou autoritu Tvrzení je pravdivé, protože to tvrdí nejmenovaný znalec nebo širší skupina lidí (kupř. „lékaři“, lidé z praxe). „Ale američtí vědci dokázali, že ježiby neexistují!“ řekl Jeníček.
	Důraz na nevhodnou autoritu Tvrzení je pravdivé, protože to tvrdí nekompetentní nebo nedůvěryhodný „oborník“. „Moje cestová kamrádka tvrdila, že právě kvalitní a levný noček i se sňáním. Z kolik?“ zeptala se Mařenka.
	Důraz na neznalost Tvrzení je pravdivé, protože dosud nebylo vyvražděno (případně je nepřesné, protože dosud nebylo potvrzené). „Žádám dítě si na mě dosud u rodiců nestěhovalo,“ bránila se ježibaba.
	Důraz na nedůvěryhodnost Tvrzení musí být nepřesné, protože zní neuveritelně. „Perník je zcela nevhodný stavební materiál,“ řekl otec přísně, když se děti vrátily, „teď chci slyšet pravdu. Kde jste byly?“
 $P(A \text{ or } B) = P(A \cup B) = P(A) + P(B)$	Důraz na pravděpodobnost Předpokládat, že něco se musí stát jen proto, že se to stálo. „Neboj se, Mařenka, starší lidé jsou většinou velmi slabí a nemají zuby. Ta nás nesní.“
	Důraz na peníze Předpokládat, že bohatství či vysoká cena nějak nutně souvisejí s pravdivostí tvrzení. „Když někdo celý dům z luxusního perníku, nebude přece jist děti.“
	Důraz na novost Předpokládat, že něco je lepší jen proto, že je to nové. „Mám teď úžasnovou novou pec,“ chlubila se ježibaba, „nejde otevřít zevnitř!“
	Důraz na tradici Předpokládat, že něco je pravda jen proto, že se to tak (údajně) vždy dělalo. „Když se zeptal, kdo i tu loupe perníček, tak řekn, že jen větříček. Proč?“ podivil se Jeníček. „To jí ukádám,“ odpověděla Mařenka. „A nebylo by lepší prostě mitet?“
	Důraz na obvyklý postup Tvrzení je pravdivé, protože se to tak obvykle dělá. „Pojďme za světýkem, tam určitě žijí nějací dobrí lidé, kteří nám pomohou.“
	Důraz na rozšířený názor Tvrzení je nutně pravdivé, neboť v něj věří většina lidí. „Sladkosti způsobují u dětí hyperaktivitu.“

Důraz na emoce

	Zastrášování Zdůvodnit tvrzení pomocí strachu a předsudků k opačnému názoru. „Jen pojďte dovnitř!“ vyvala je stařenka, „venku vás sežerou medvědi.“
	Lichocení Podsунout nezdůvodněné tvrzení pomocí nesouvisejících komplimentů. „Takové krásné děvče se přece nebude bát, na ne?“
	Zesměšňování Předložit protivníkovi argument tak, aby vypadal směšně. „Já a jist děti? No dovolte, to je absurdní! To už byste mě rovnou mohli obvinit, že jsem snědá i ty tři poctě, co tu byli loni přes zimu, než ztloustli a ztratili se.“
	Vyvolání soucitu Odmítout opačný názor vyvoláním soucitu s námi. „Neumíme, opravdu. Museli jsme odmalíčka dít tak, že jsem ani neměl čas naučit se sedat na lopatě.“
	Vyvolání zášti Odmítout opačný názor vyvoláním zášti vůči protistraně. „Neboj se, Mařenka, starší lidé jsou většinou velmi slabí a nemají zuby. Ta nás nesní.“
	Důraz na přírodu Zdůvodnit tvrzení srovnáním s „dobrým“ světem přírody. „Je naprostě normální jist lidí. Podívejte se třeba na viky, téměř lidská maso vyloučené chutná.“
	Toužebné přání Tvrzení je nutně pravdivé, neboť si velmi silně přejeme, aby pravdivé bylo. „Nežli, tak velkou pec má prostě jen na pečení kanců!“

Chybné vyvození

	Příhoda Odmítout pečlivě získané a ověřené důkazy kvůli odlišné osobní zkoušenosti či příhodě. „Nás dědeček snídal perník každý den a taky nebyl tlustý.“
	Omyl hazardního hráče Předpokládat, že minimálně náhodné výsledky nějak ovlivňují budoucí náhodné výsledky. „Dlouho sem žádne děti nezabloudily.“ zabírala se ježibaba, „takže dnes nebo zitra to už jistě klapne.“
	Skládání Předpokládat, že vlastnost části je zároveň i vlastností celku. „Já a jist děti? No dovolte, to je absurdní! To už byste mě rovnou mohli obvinit, že jsem snědá i ty tři poctě, co tu byli loni přes zimu, než ztloustli a ztratili se.“
	Rozdělování Předpokládat, že vlastnost celku je zároveň i vlastností každé jeho části. „Perníková chaloupka bude mit z perníku i mlíče ve sklepě. Projmí se ven.“
	Unáhlené zobecnění Vyvodit obecný závěr z příliš malé skupiny případů. „Takže teď už, tatínku, vši, že všechny staré ženy jsou ježibavy.“ zakončil své výpravení Jeníček.
	Unáhlený závěr Vyvodit závěr bez zamýšlení nad jinými možnými výklady. „Aho, vy mě jistě chcete zvázt,“ řekla ježibaba, když si sedala na lopatu.
	Unáhlený kompromis Předpokládat, že pravdivé tvrzení musí ležet někde uprostřed mezi protikladními názory. „Víte, že nesním sníst ani jednoho z vás. Já říkám, že vás můžu sníst oba.“
	Rozvolnění pravidla Použít nějaké pravidlo příliš volně či na případ, pro který není určeno. „Jen se klidně posadte na tu lopatu jako první,“ řekla Maruška, „starší lidé se přece mají pouštět sednout.“
	Klamající vzhled Předpokládat, že je-li něco pěkné, je to i pravdivé. „V tak krásné chaloupce musí bydlet tuže hodná lidé.“
	Dvojsmysyl Požádat slovo ve dvou různých významech a zároveň předpokládat, že jde o jednu a tutéž věc. „Tak a teď mi za trest udělete večeři.“ „No dobré, ale my neumíme vařit,“ bránily se děti. Babžina se usmála: „Nějak to vymyslime.“

Chybná příčina

	Potvrzení účinku Předpokládat, že pozorovaný účinek mohl být vytvořen pouze jedinou příčinou. „Když chceme upéct chleba, musíme rozdělat oheň v peci. Babžina rozdělovala oheň v peci, takže běde péct chleba. Nemáme se čeho bát, Mařenka.“
	Vývrácení příčiny Předpokládat, že když nenastala příčina, nemohlo dojít ani k účinku. „Babžina ale chleba péct nechce, takže v peci není rozdělený oheň.“
	Potrvávací slepta Věnovat pozornost jen důkazům podporujícím nás závěr a pomíjet protídůkazy. „Venu dost fouká, divně to zaskípelo, a navíc mi to potvrzil i ten tenký hlas shora. Ano, perník ze střechy mi shoří asi opravdu větříček.“
	Zamílení Zájemně pomínot důkazy, které by odporovaly našemu závěru. „Budu péct chleba a vý mi budete pomáhat. Toho porcovacího nože si nevšímejte, ten zde mám kvůli myslím.“
	Útok na původ tvrzení Odmítout tvrzení kvůli tomu, kde se vzalo či kdo ho původně zastával. „Pečení dětí je překonaný zvyk, se kterým kdysi příšly jezinky. Ted je jde doba, ted jíme zvářata.“

Obsahové chyby

	Účelové doplnění Doplnit dílčí neověřené či vymyšlené předpoklady ve snaze zachránit svůj argument. „Musím vás snést, nemám tady už větbec nic k jidlu,“ tvrdila babžina. „A co ten perník vůdce kalem?“ divily se děti. „Perník není jídlo, nýbrž pamísek,“ odsekla.
	Útok na osobu Předložit závěr protistrany jen proto, že by takový závěr byl pro protistranu výhodný. „Nikdy bych nevěřil člověku, který má na nose bradavici s chlupem.“
	Útok na nezávislost mluvčího Odmítat závěr protistrany jen proto, že by takový závěr byl pro protistranu výhodný. „Ty děti si to celé vymyslely. Chtějí mě poslat do vězení, aby si mohly v perníkové chaloupce otevřít vlastní prodejnou.“
	Nelichotivé zařazení Odmítout tvrzení proto, že je podobné stanovisku nežádoucí osoby nebo skupiny. „I čerti říkají, že uloupnout si trochu perníčku nikomu neublíží.“
	Přesunutí důkazního břemene Odmítat hájit své tvrzení a předpokládat, že hájí by se měla protistrana. „Tatíku, ta babžina nás chtěla sníst! Ať dokáže, že to není pravda!“

Chybné útoky

	* Původní anglický název této chyby (straw man) odkazuje ke cvičným figurinám, na kterých vojáci trenují útoky, a které jsou jen nepohyblivými, slabými verzemi skutečných protivníků.
	Figurina* Vytvořit zkreslenou a oslabenou verzi argumentu protistrany, ten pak odmítnout.
	„Děti se při nej, protože je to proti přírodě. To bych si jeho měla i přestat čistit zuby, protože čisté zuby jsou proti přírodě?“
	Chyběné dilema Předložit dveře řešení jako jedinou možnou, byť ve skutečnosti existují i jiná řešení. „Bud vás obo rybile a bezbolelostně upěcu, nebo vás výkřimí perníkem tak, že budete oběrní a zahněnete pomalu ve strašných mukách. Tak si vyberte.“
	Kluzký svah Předpokládat, že drobná změna na začátku musí nutně vést k řetězci souvisejících nežádoucích důsledků. „Jeníčku, nejed ten perník. Sniš jeden dva, zachutná to a než se nadějeme, zbastí s těmi paní celou její chaloupku. Kde pak bude bydlet?“

Koncept a grafika: David McCandless @ informationisbeautiful.net

Český překlad: PhDr. Marek Picha, Ph.D.

<http://www.obcanskevzdelani.cz/argumentaci-fauly>